

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۵۵۰۰ دقیقه

نام آزمون: فلسفه و منطق دوازدهم

تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۱۱/۱۰

۱ زیر الفاظ مشترک خط بکشید و معانی مختلف آنها را بیان کنید.

امشب صدای تیشه از بیستون نیامد شاید به خواب شیرین فرهاد رفته باشد

علی کاری است. کاری غذا را خوشمزه می‌کند. علی غذا را خوشمزه می‌کند.

۲ در قضایای زیر، موضوع و محمول یا مقدم و تالی را مشخص کنید.

الف عدد زوج قابل قسمت بر دو است.

ب بعضی انسان‌ها همیشه سپاسگزار نعمت‌ها هستند.

پ توانا بود هر که دانا بود

ت اگر کسی خدا را فراموش کند خود را نیز فراموش خواهد کرد.

۳ دو فیلسوف تجربه‌گرای اروپایی را نام ببرید که می‌گفتند: «یا خدایی نیست و یا ما نمی‌توانیم وجود او را ثابت کنیم».

۴ معیارهای زندگی معنادار از نظر فیلسوفان مسلمان چیست؟ (۳ مورد)

۵ اگر سلسله علل نامتناهی باشد، چه مشکلی پیش می‌آید؟

۶ ارسطو می‌گوید که امکان ندارد ..... بر جهان حاکم باشد، بدون اینکه موجودی ..... و ..... در کار باشد.

۷ تیلور افلاطون‌شناس مشهور اروپایی، افلاطون را ابداع‌کننده ..... می‌داند.

۸ توصیف خداوند از نظر افلاطون را بنویسید.

۹ ما از اصل سنخیت چه درمی‌یابیم؟

۱۰ مهم‌ترین کتاب فلسفی ابن‌سینا کتاب ..... است.

۱۱ ابن‌سینا دقت در مفاهیم ..... و ..... آنها را از وظایف فیلسوفان می‌شمارد.

۱۲ مقصود از ناطق بودن انسان در دیدگاه ارسطو چیست؟

۱۳ در دیدگاه افلاطون ..... جزء عقلانی انسان است که او را از حیوانات متمایز می‌کند و غیرفانی و جاوید است.

۱۴ دو نمونه از متون پیش از دوره تمدن یونان را نام ببرید که حکایت از تفکر درباره مسائل بنیادین هستی داشته باشد.

۱۵ دیدگاه اصالت جامعه در فلسفه علوم اجتماعی چیست؟

۱۶ هدف سوفیست‌ها در زمان سقراط چه بود و از چه ابزاری بهره می‌بردند؟

۱۷ ملاصدرا مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آنها را ..... و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آنها را ..... می‌نامد.

۱۸ تفاوت تفکر فلسفی و غیرفلسفی چیست؟

۱۹ دیدگاه ماتریالیست‌ها در مورد ذهن چیست؟

۲۰ درست یا نادرست بودن هر یک از عبارات زیر را بیان کرده و در صورت نادرست بودن، صورت صحیح عبارت را بنویسید.

۱. برخی از مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند؛ درباره خدا، آزادی، اختیار، خوشبختی و رنج.

۲. فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد.

۲۱ از نظر افلاطون در سوی دیگر نوعی از هستی وجود دارد که ..... است.

۲۲ دو کتاب از ابن‌سینا نام ببرید؟

۲۳ این جمله از چه کسانی نقل شده است؟

«آنچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بیسند»

۲۴) موارد سمت راست را به سمت چپ وصل کنید.

۱- ارسطو	☐	☐	الف) تکساحتی بودن انسان
۲- ابن سینا	☐	☐	ب) دوگانگی نفس و بدن
۳- صدراثیان	☐	☐	ج) انسان هم‌ردیف حیوانات
۴- داروینیست‌ها	☐	☐	د) نفس ناطقه
۵- ماتربالیست‌ها	☐	☐	و) چیستی و ماهیت نامعین
۶- دکارت	☐	☐	ه) دو بُعدی بودن حقیقت انسان و روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.
- ی) روح انسان از جانب خداوند به او عطا شده است.

۲۵) هر اتفاقی که در ..... بیفتد، در ..... ظاهر می‌شود و هر اتفاقی که در ..... رخ دهد، بر ..... تأثیر می‌گذارد.

۲۶) دیدگاه مکتب حکمت متعالیه در مورد روح و جسم را بنویسید.

۲۷) داروینیست‌ها از نظریه داروین چه نتایج فلسفی‌ای گرفتند؟

۲۸) به اعتقاد پوزیتیویست‌ها چه اموری دارای ارزش تحقیق و پژوهش هستند؟

۲۹) ملاصدرا در کتاب مبدأ و معاد در مورد رابطه عقل و دین چه گفته است؟

۳۰) ملاصدرا چگونه توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند؟

۳۱) سه‌روردی در نهایت نظام فلسفی خود را بر چه پایه‌ای استوار کرد؟ توضیح دهید.

۳۲) ابن سینا و فارابی نیم‌نگاهی هم به شناخت ..... داشتند. اما آن را در تبیین ..... خود وارد نمی‌کردند.

۳۳) افلاطون معتقد به عالمی به نام ..... بود.

۳۴) پروتاگوراس در مورد حقیقت چه دیدگاهی داشت؟

۳۵) یکی از قواعد اولیه تعقل، قانون ..... است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند.

۳۶) دانشمند دیگری غیر از ارسطو که در توضیح و تبیین قواعد عقلی علوم طبیعی نقش به‌سزایی دارد ..... است.

۳۷) چه کسی علاوه بر تبصر در فلسفه، یک دانشمند علوم طبیعی نیز شمرده می‌شود؟

۳۸) عقل با کمک ..... و ..... یافته‌های حسی می‌تواند به بسیاری از ..... و ..... طبیعت پی‌برد و قوانین طبیعی را بشناسد.

۳۹) شناخت‌های حسی چه امکانی را به انسان می‌دهند؟ مثال بزنید.

۴۰) ابزارهای شناخت را نام ببرید.

۴۱) آیا شک در توانایی انسان برای برخی دیگر از حقایق وجود دارد یا خیر؟ مثال بزنید.

۴۲) این پرسش که «آیا ما می‌توانیم به همه اسرار مغز پی ببریم؟»، شک در اصل معرفت است؟

۴۳) معرفت‌شناسی یا نظریه معرفت را تعریف کنید.

۴۴) افراد مختلف درباره موضوع واحد نظرها و باورهای ..... دارند.

۴۵) دستگاه فلسفی فیثاغورس را توضیح دهید؟

۴۶) سقراط دانای حقیقی را تنها ..... می‌دانست.

۴۷) در شرایطی که جامعه آن‌ها از ..... و ..... فاصله می‌گرفت و حق‌طلبی در سایه ..... و ..... ماهرانه کم‌رنگ می‌شد، سقراط ظهور کرد.

۴۸) درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را مشخص کنید و در صورت نادرست بودن، درست آن را بنویسید.

۱ - فیلسوفان گاهی بدون آنکه فلسفه آموخته باشند، به فهم فلسفی عقاید و باورهای خود می‌پردازند.

۲ - تفکر منطقی، غور در باورهای مربوط به زندگی است.

۴۹) دانش فلسفه به چه موضوعاتی می‌پردازد؟

۵۰ معنای واژه‌های زیر را مشخص کنید.

الف) شما نمی‌توانید وارد بخش مراقبت‌های ویژه بشوید.

ب) چون رانندگی بلد نیستی، نمی‌توانی ماشین را به داخل پارکینگ بیاوری.

ج) پیر شده‌ای و دیگر نمی‌توانی این سنگ را بلند کنی.

۵۱ از میان موارد زیر تصورها و تصدیق‌ها را مشخص کنید.

الف- منطق، معیار تفکر است.

ب- منطق

ج- تصدیق، بخشی از علم است.

د- کوه سهند

۵۲ در قضایای زیر موضوع و محمول یا مقدم و تالی را مشخص کنید.

الف) پایتخت ایران تهران است.

ب) اگر به فکر آبادانی ایران هستیم باید محیط‌زیست را سالم نگه داریم.

پ) هیچ مؤمنی در نماز خود کاهلی نمی‌کند.

ت) اگر خوب درس بخوانم در امتحان نگرانی نخواهم داشت.

۵۳ با ذکر دلیل مشخص کنید هر کدام از عبارات زیر قضیه است یا قضیه نیست، سپس در مورد نوع قضایا (حملی یا شرطی) و اجزای آن را بنویسید.

الف) هر قضیه‌ای یا صادق است یا کاذب.

ب) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند / آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند

پ) شاه مردان علی (ع) است.

ت) از مکافات عمل غافل مشو

۵۴ در بین عبارات زیر قضایای حملی و نوع آن را از حیث شخصیه یا محصوره بودن و موجه یا سالبه بودن تعیین کنید و در مورد قضایای محصوره،

کلیه یا جزئی بودن و سور قضیه را نیز بنویسید.

الف

حدیث قصه سهراب و نوشداروی او

فسانه نیست کز اجداد می‌رسد ما را

ب

گنه از دور زمان است که از چنبر او

آدمی را نه گریز و نه گزیر آمده است

پ

لابه‌ها کردمش از دور و ثمر هیچ نداشت

آهوی وحشی من پا به فرار آمده بود

ت

لب دوخت هر کرا که بدو راز گفت دهر

تا باز نشنود ز کس این راز گفته را

۵۵ اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی چیست؟

۵۶ چرا برخی مردم گاهی فکر می‌کنند که در بعضی موارد در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است؟

۵۷ چرا در حمل «شکل سه ضلعی» بر «مثلث»، نمی‌توان از دلیل حمل سوال کرد؟

۵۸ مقصود از «اصالت وجود» چیست؟ و «میرداماد» طرفدار اصالت وجود بود یا ماهیت؟

۵۹ از نظر سهروردی، کسی که هم در صور برهانی به کمال رسیده و هم به اشراق و عرفان دست یافته، چه نام دارد؟

۶۰ «اصالت ماهیت» و «اصالت وجود» را تعریف کنید و یک فیلسوف از طرفداران هریک از این دو نظریه را نام ببرید.

۶۱ جدول را کامل کنید.

شرح دعای سحر	اصول فلسفه و روش رئالیسم	بداية الحکمة
الف: مؤلف:	ب) نویسنده پاورقی‌ها:	ج) مؤلف: .....

۶۲ یکی از اشکال مخالفت با عقل در جهان اسلام، مخالفت با فلسفه بود، دلیل این مخالفان چه بود؟

۶۳ آیا اگر جای مقدمات قیاس شکل اول را عوض کنیم و نتیجه را ثابت نگه داریم، قیاس شکل اول به شکل چهارم تبدیل می‌شود؟ چرا؟

۶۴ اقسام قضیه محصوره را نام برده و برای هریک مثالی طرح کنید.

۶۵ از چه روشی می‌توان با مغالطه تمثیل ناروا، مقابله کرد؟

۶۶ در مسائل علمی نیز از استنتاج بهترین جهت بررسی ..... استفاده می‌شود.

۶۷ اگر ذهن انسان به‌طور طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد، چه نیازی به خواندن منطق داریم و چرا به صرف خواندن کتاب‌های منطق از خطای ذهن مصون نمی‌مانیم؟

۶۸ اوپانشادها شامل متون ..... و گاتاها سروده‌های ..... می‌باشد.

۶۹ در قرن ۱۶ م کدام فلسفه‌ها جای فلسفه ارسطویی را گرفتند؟

۷۰ با توجه به جغرافیای عرفانی سهروردی، مفاهیم مقابل را تعریف کنید.

الف) مشرق جهان (ب) مغرب وسطی

۷۱ تعریف عشق را از نظر ابن‌سینا بنویسید.

۷۲ معلم ثانی لقب ..... بود.

۷۳ ..... را بنیان‌گذار و مؤسس حکمت مشاء می‌دانند.

۷۴ پایه‌گذار حیات عقلی در میان مسلمانان چه کسی بود؟

۷۵ اولین فیلسوف مسلمان ..... بود.

۷۶ جایگاه عقل در دین چیست؟

۷۷ در دیدگاه فیلسوفان مسلمان معیار اولیه قبول یا رد هر حکم و هر نظر علمی و فلسفی چیست؟

۷۸ عالم عقول چیست؟

۷۹ تفاوت موجودات در نظر سهروردی از چیست؟

۸۰ به چه علت ابن‌سینا ما را به تأمل در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی دعوت می‌کند؟

۸۱ ..... نوعی فرهنگ‌نامه پزشکی است که ابن‌سینا نوشته است.

۸۲ منابع حکمت متعالیه را نام ببرید.

۸۳ ملاک فلسفی بودن یک متن یا سخن در دیدگاه ملاصدرا چیست؟

۸۴ تفاوت دیدگاه کانت با فیلسوفان پیش از خود (مانند ارسطو و ابن‌سینا) درباره مفاهیمی مانند وجود و ضرورت چیست؟

۸۵ دیدگاه دکارت درباره عقل چه بود؟

۸۶ دو وجه توجه به عقل در ایران باستان چگونه بوده است؟

۸۷ توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی از کجا ناشی می‌شود؟

۸۸ دانشمندان با تکیه بر کدام اصل تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند؟

۸۹ آرتیمیس در یونان باستان خدای ..... و ..... و آپولون خدای ..... و ..... بود.

۹۰ عکس مستوی قضایای زیر را بنویسید.

الف) هیچ مسلمانی کافر نیست.

ب) هر ایرانی وطن‌دوست است.

پ) بعضی حیوانات گربه نیستند.

ت) بعضی سنگ‌ها آهنی هستند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱ شیرین دو معنا دارد.
معنای اول: شیرین نام معشوق فرهاد
معنای دوم: شیرین یعنی خواب خوش
کاری دو معنا دارد، معنای اول کاری، نوعی ادویه و در معنای دوم به معنی پرکار است.
- ۲
الف) عدد زوج (موضوع) - قابل قسمت بر دو (محمول)
ب) انسان‌ها (موضوع) - همیشه سپاسگزار نعمت‌ها (محمول)
پ) هر که دانا بود (مقدم) - توانا بود (تالی)
ت) اگر کسی خدا را فراموش کند (مقدم) - خود را نیز فراموش خواهد کرد (تالی)
- ۳ هیوم و برتراند راسل
- ۴ ۱- غایت‌مند دانستن جهان و توضیح آن
۲- هدف‌مند دانستن انسان و مشخص کردن آن
۳- در برابر وجود متعالی و برتر احساس تعهد و مسئولیت داشتن
- ۵ اگر سلسله علت‌ها بخواهد تا بی‌نهایت پیش برود، یعنی منتهی به علتی نمی‌شود که خود معلول نباشد. یعنی به‌طور زنجیروار هر علتی خود معلول علت دیگری است و این زنجیره تا بی‌نهایت ادامه پیدا می‌کند. اگر قرار باشد که سلسله علت‌ها تا بی‌نهایت عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که اینک پیش روی ماست، نخواهد رسید. زیرا نیازمند زنجیره بی‌نهایتی از علت‌هاست که این امر، متناقض و غیرممکن است. در نتیجه تسلسل امری محال است.
- ۶ ارسطو می‌گوید که امکان ندارد نظم و انتظام بر جهان حاکم باشد، بدون اینکه موجودی جاویدان و برتر از ماده در کار باشد.
- ۷ تیلور افلاطون‌شناس مشهور اروپایی، افلاطون را ابداع‌کننده خدانشناسی فلسفی می‌داند.
- ۸ خدا نزد افلاطون یک خدای معین با ویژگی‌های روشن است و این با چندخدایی یونان تفاوت دارد. او می‌گوید: در سویی دیگر، نوعی از هستی وجود دارد که پیوسته ثابت است، نه می‌زاید و نه از میان می‌رود، نه چیزی دیگر را به خود راه می‌دهد، نه خود در چیز دیگری فرو می‌رود او نه دیدنی است و نه از طریق حواس دریافتنی است؛ فقط با تفکر و تعقل می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.
- ۹ در می‌بایم که این اصل نظم خاصی را در جهان برقرار می‌کند و به ما می‌فهماند که هر چیزی نمی‌تواند منشأ هر چیزی باشد و هر چیزی از هر چیزی پدید نمی‌آید. علت‌های خاص معلول‌های خاص دارند و هر معلولی نیز از علت خاص خود سرچشمه می‌گیرد.
- ۱۰ مهم‌ترین کتاب فلسفی ابن‌سینا کتاب *الهیات شفا* است.
- ۱۱ ابن‌سینا دقت در مفاهیم عامیانه و تعمیق یا تصحیح آنها را از وظایف فیلسوفان می‌شمارد.
- ۱۲ منظور از ناطق بودن انسان صرفاً سخن گفتن نیست؛ بلکه مقصود اصلی تفکر و تعقل است. انسان با قوه تفکر خود استدلال می‌کند. یعنی از تصورات و تصدیقات خود کمک می‌گیرد و استدلال را سامان می‌دهد. گویا در هنگام استدلال با خود نطق می‌کند. پس از تنظیم استدلال و نیز با سخن گفتن و نطق محتوای استدلال را به دیگران منتقل می‌نماید.
- ۱۳ در دیدگاه افلاطون نفس جزء عقلانی انسان است که او را از حیوانات متمایز می‌کند و غیرفانی و جاوید است.
- ۱۴ اوپانیس‌ها که شامل متون متعدد هندو است و گاتاها که از سروده‌های زرتشت است.
- ۱۵ افراد یک جامعه نقش و هویت مستقلی ندارند. افکار اندیشه‌ها و تصمیم‌گیری‌های آنها تابع شرایط اجتماعی آنان است. برنامه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی آنها سمت و سویی اجتماعی دارد و منافع جامعه را اولویت قرار می‌دهد.
- ۱۶ سوفیست‌ها پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف خود می‌دانستند و از این‌رو در استدلال‌های خود بیشتر از مغالطه کمک می‌گرفتند که به ظاهر درست به نظر می‌رسید اما در واقع غلط بود.
- ۱۷ ملاصدرا مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آنها را «فطرت اول» و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آنها را «فطرت ثانی» می‌نامد.
- ۱۸ تا زمانی که انسان با همان سؤال‌های معمولی و روزانه روبه‌رو است و به دنبال پاسخ آن‌هاست در مرحله اول تفکر قرار دارد که می‌توان آن را تفکر غیرفلسفی نامید. اما اگر انسانی از این مرحله عبور کرد و با جدیت و پیوسته به سؤال‌های دسته دوم پرداخت وارد مرتبه دوم تفکر شده که می‌توان آن را تفکر فلسفی نامید.
- ۱۹ آنها می‌گویند که ذهن و روان چیزی جز مغز و سلسله اعصاب انسان نیست.
- ۲۰ نادرست - درست
بررسی عبارت نادرست:
۱- این عبارت درباره همه مردم صادق است، نه برخی از آنها.
- ۲۱ از نظر افلاطون در سوی دیگر نوعی از هستی وجود دارد که ثابت است.
- ۲۲ اشارات و تنبیهات، شفا
- ۲۳ فیلسوفان طبیعت‌گرا
- ۲۴

- ۱- ارسطو ← (د) نفس ناطقه
 ۲- ابن سینا ← (ی) روح انسان از جانب خداوند به او عطا شده است.
 ۳- صدرائیان ← (ه) دو بُعدی بودن حقیقت انسان و روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.
 ۴- داروینست‌ها ← (ج) انسان هم‌ردیف حیوانات
 ۵- ماتریالیست‌ها ← (الف) تک‌ساحتی بودن انسان
 ۶- دکارت ← (ب) دوگانگی نفس و بدن

۲۵ (روح - بدن - بدن - روح)

۲۶ براساس این مکتب روح چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. به عبارت دیگر، از نظر این گروه روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند؛ بلکه اینها وحدتی حقیقی دارند. به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد.

۲۷ فیلسوفانی هستند که از نظریه داروین درباره پیدایش حیات، تحول تدریجی موجودات زنده و پیدایش انسان از حیوان را نتیجه‌گیری کردند.

۲۸ اموری که قابل‌ارزیابی حسی و تجربی باشند. این امور اگر از طریق تجربه اثبات شوند، معرفت به حساب می‌آیند. در غیر این صورت ارزش معرفتی ندارند و باید کنار گذاشته شوند.

۲۹ عقل و دین در همه اقسام خود با هم تطبیق دارند. حاشا که احکام شریعتی انور با معارف یقینی و ضروری عقلی تعارض داشته باشد و افسوس به حال فلسفه‌ای که قوانین آن مطابق با کتاب و سنت نباشد.

۳۰ ملاصدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال که کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است، از شهود و اشراق نیز بهره‌مند است.

۳۱ سه‌رودی بر معرفت شهودی تأکید بسیاری داشت و کوشید تا آنچه را که از طریق اشراق و به‌صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کرده و درنهایت نظام فلسفی خود را برپایه آن شهود بنا کرد.

۳۲ شهودی - فلسفی

۳۳ مُثُل

۳۴ پروتاگوراس می‌گفت که حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی می‌دهد؛ خواه حواس افراد یکسان گزارش دهد یا متفاوت.

۳۵ علیت

۳۶ ابن‌سینا

۳۷ ارسطو

۳۸ حواس و تحلیل عقلانی - اسرار و رموز

۳۹ شناخت‌های تمایزها و تفاوت‌های اشیاء این امکان را به انسان می‌دهد که با کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند. مثلاً اگر در مقابل ما یک لیوان آب و یک ظرف غذا باشد، برای رفع تشنگی لیوان آب را برمی‌داریم و برای رفع گرسنگی به سراغ ظرف غذا می‌رویم. این عمل به ما می‌فهماند که ما در تشخیص لیوان آب و ظرف غذا اشتباه نکرده‌ایم.

۴۰ ۱- حس

۲- عقل

۳- قلب

۴- وحی

در وجود انسان ابزارهایی برای شناخت وجود دارد؛ از جمله حس، عقل، قلب و وحی

۴۱ بله، ما می‌دانیم که حقایق بسیاری هم هست که ما نمی‌شناسیم. همچنین ممکن است که ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم. مثلاً با خود بگوییم که «آیا ما می‌توانیم به همه اسرار مغز پی ببریم؟».

۴۲ این شک، متفاوت و جدا از شک در امکان اصل شناخت است.

۴۳ در گذشته برخی از مباحث معرفت‌شناسی درضمن مباحث فلسفی طرح می‌شد. اما امروزه به‌علت طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، این بخش از فلسفه به‌صورت شاخه مستقلی درآمده که به آن «معرف‌شناسی» یا «نظریه معرفت» می‌گویند.

۴۴ متفاوت

۴۵ فیثاغورس علاوه بر اینکه پایه‌گذار ریاضی و هندسه است، یکی از پایه‌گذاران فلسفه نیز محسوب می‌شود. او ریاضیات را به‌گونه‌ای خاص با فلسفه و عرفان ترکیب کرد و یک دستگاه فلسفی عمیق بنیان نهاد.

۴۶ خداوند

۴۷ حقیقت - فضیلت - جدل - سخنوری

۴۸ نادرست / نادرست

بررسی علت نادرستی موارد:

۱ - «انسان‌ها، گاهی بدون آنکه فلسفه آموخته باشند، به فهم فلسفی عقاید و باورهای خود می‌پردازند.

۲ - «تفکر فلسفی و اندیشیدن فیلسوفانه»، غور در باورهای مربوط به زندگی است.

۴۹ فلسفه درباره بنیادی‌ترین مسائل و موضوعات جهان و انسان بحث می‌کند.

۵۰ نمی‌توانی در جمله الف به‌معنای مجاز نیستی، است.

نمی‌توانی در جمله ب به‌معنای بلد نیستی، است.

نمی‌توانی در جمله ج به‌معنای قادر نیستی، است.

۵۱ الف: تصدیق ب: تصور ج: تصدیق د: تصور

۵۲

الف

تهران (موضوع) - پایتخت ایران (محمول)

ب

اگر به فکر آبادانی ایران هستیم (مقدم) - باید محیط زیست را سالم نگه داریم (تالی)

پ

مؤمن (موضوع) - در نماز خود کاهلی نمی کند (محمول)

ت

اگر خوب درس بخوانم (مقدم) - در امتحان نگرانی نخواهم داشت (تالی)

۵۳

الف

هر قضیه ← موضوع

صادق است یا کاذب ← محمول

ب

قضیه نیست چون جمله تمنایی است.

پ

قضیه شخصیه - موضوع علی (ع) است و شاه مردان محمول است.

ت

قضیه نیست چون جمله امری است.

۵۴

الف

قضیه شخصیه، قضیه سهراب و نوشداروی او موضوع فسانه (محمول)

ب

شعر را به صورت زیر بازنویسی می کنیم

گناه از دور زمان است - گناه (موضوع) دور زمان (محمول)

آدمی از چنبر دور زمان گریز و گزیر ندارد

آدمی (موضوع) از چنبر دور زمان (محمول)

پ

من از دور لابه ها کردم (قضیه شخصیه)، موضوع (من)، از دور لابه ها (محمول)

آهوی وحشی من پا به فرار آمده بود (قضیه شخصیه)، آهوی وحشی من (موضوع)، پا به فرار (محمول)

ت

قضیه شرطی، مقدم (هرکس را که به او راز دهر را گفتند) و تالی (لبها دوخته شد)

۵۵ اولین مبنای فابری برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی این است که «انسان موجودی مدنی بالطبع است و به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می خواهد با هم نوعان خویش زندگی کند.

۵۶ زیرا برخی از مردم از تمام اجزای یک علت آگاه نیستند؛ به عبارت دیگر علت ناقصه را علت تامه می پندارند.

۵۷ زیرا شکل سه ضلعی از اجزای تعریفی مثلث و چپستی آن و گویای ذات و حقیقت مثلث است.

۵۸ از میان دو مفهوم وجود و ماهیت، وجود است که اصیل و واقعی است. واقعیت خارجی، مصداق و مابه‌ازا وجود است. پس وجود است که اصیل است نه ماهیت. میرداماد قائل به اصالت ماهیت بود.

۵۹ حکیم متأله

۶۰ به نظر طرفداران «اصالت ماهیت»، امر واقعی خارجی مصداق ماهیت است؛ یعنی آنچه واقعی است، ماهیت است نه وجود و «وجود» صرفاً یک مفهوم انتزاعی ذهنی است.

به نظر طرفداران «اصالت وجود»، وجود است که اصیل و واقعی است و واقعیت خارجی مابه‌ازا و مصداق وجود است.

پس وجود اصالت دارد نه ماهیت.

فیلسوف معتقد به اصالت ماهیت: میرداماد - فیلسوف معتقد به اصالت وجود: ملاصدرا

۶۱ الف) امام خمینی ب) استاد شهید مطهری ج) علامه طباطبایی

۶۲ آنها می گفتند که دانش فلسفه از یونان وارد جهان اسلام شده و دربردارنده عقاید کسانی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو است و این عقاید با عقاید اسلامی ناسازگار است.

۶۳ خیر؛ زیرا آنچه در نتیجه موضوع است، در مقدمه اول به کار می رود و آنچه در نتیجه محمول است، در مقدمه دوم به کار می رود؛ بنابراین با جابه‌جا کردن مقدمات قیاس شکل اول و ثابت نگه داشتن نتیجه، همچنان شکل اول را خواهیم داشت. برای تبدیل شدن شکل اول به چهارم، علاوه بر جابه‌جا کردن مقدمات باید جای موضوع و محمول را نیز در نتیجه عوض کرد.

۶۴ قضایای محصوره به چهار دسته کلی زیر تقسیم می شوند:

موجبه کلی: هر برقی سفید است.

موجبه جزئی: بعضی انسان‌ها نقاش هستند.

سالبه کلی: هیچ جمله انشایی قضیه نیست.

سالبه جزئی: بعضی برگ‌ها سبز نیستند.

۶۵ با ۲ روش می توان:

۱. توجه به وجوه اختلاف؛ به عنوان مثال اگر کسی بگوید «کتاب‌های قدیمی مانند کالای خوراکی‌اند که تاریخ مصرف آنها گذشته است؛ بنابراین قابل استفاده نیستند»، می توانیم بگوییم: ما داریم درباره کتاب صحبت می کنیم که محصول تفکر بشر است نه درباره مواد خوراکی، سپس به برخی از جنبه‌های اختلاف میان دو امر اشاره کنیم و بگوییم: برخی از کتاب‌های قدیمی جزء میراث فکری بشرند و مطالب آنها هنوز صحیح هستند.

۲. یافتن استقرای تمثیلی مخالف: راه دیگر مقابله با استقرای تمثیلی غلط، یافتن تمثیلی مخالف با آن است؛ مثلاً در رد استدلال فوق می توان گفت: خیر، کتاب‌های قدیمی مانند اشیاء قدیمی ارزشمندی هستند که باید به دقت از آنها نگهداری کرد.

۶۶ فرضیه‌های علمی

۶۷) منطق، قانون طبیعی ذهن ما است و اختراع یا قرارداد اجتماعی نیست. با وجود آنکه منطق، قانون طبیعی ذهن ما است، نیازمند خواندن منطق هستیم؛ زیرا ذهن در معرض لغزش قرار دارد و در مواجهه با استدلال‌های پیچیده یا تعریف مفاهیم تخصصی، قادر به تشخیص سریع اشتباهات نیستیم. استفاده از منطق نیازمند به دست آوردن نوعی مهارت است و بدون تمرین و ممارست نمی‌توان به‌صورت مناسب و به‌موقع از آن استفاده کرد. منطق نیز مانند هر علمی به صرف خواندن، مفید نیست و باید در عمل از آن استفاده کرد؛ بدین جهت به صرف خواندن کتاب‌های منطقی و بدون استفاده از آن، از خطا مصون نمی‌مانیم. گاهی انسان تحت تأثیر عوامل روانی و احساسی قرار می‌گیرد و عواطف و احساسات وی بر عقل او سایه می‌افکند.

۶۸) هندو - زرتشت

۶۹) در قرن ۱۶م با رشد تجربه‌گرایی، فلسفه متأثر از ارسطو جای خود را به فلسفه‌های حس‌گرا و تجربه‌گرا داد.

۷۰) الف) مشرق جهان: نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

ب) مغرب وسطی: در میان مشرق محض و مغرب کامل قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند.

۷۱) هریک از ممکنات به‌واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان است. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.

۷۲) فارابی

۷۳) فارابی

۷۴) پیامبر و قرآن

۷۵) ابویوسف یعقوب بن اسحاق

۷۶) ۱) عقل به‌عنوان منبع معرفت دینی - ۲) عقل به‌عنوان ابزار کسب معرفت دینی

۷۷) استدلال‌های عقلی

۷۸) اولین مخلوق خدا عقل است که موجودی کاملاً غیرمادی و روحانی است و عقول دیگر نیز به‌ترتیب از آن به وجود آمده‌اند. این موجودات مجرد که فوق عالم طبیعت هستند و فیض خداوند از طریق آنها به عالم طبیعت می‌رسد، عالم عقول را تشکیل می‌دهند.

۷۹) هر واقعیتی از نور است و تفاوت موجودات در شدت و ضعف نورانیت آنهاست.

۸۰) برای کشف ویژگی‌ها و روابط میان پدیده‌ها

۸۱) قانون

۸۲) منابع حکمت متعالیه عبارت هستند از: فلسفه مشاء، حکمت اشراق، عرفان اسلامی، تعالیم قرآن کریم و احادیث منقول از رسول خدا و ائمه اطهار (علیهم السلام).

۸۳) اولاً هر محثی که طرح می‌کند، به موضوع فلسفه (یعنی موجود بما هو موجود) مربوط باشد و به آن برگردد. ثانیاً متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی و بیان نقلی

۸۴) فیلسوفان گذشته مانند ابن‌سینا و ارسطو عقیده داشتند که عقل این مفاهیم فلسفی را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است، اما کانت معتقد بود که این مفاهیم ساختار ذهن انسان هستند و عقل و ذهن اشیای خارجی را در این ساختار درک می‌کند.

۸۵) او به همه توانایی‌های عقل مانند داشتن بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد و اختیار او را با استدلال اثبات کند همچنان عقل را یک حقیقت برتر و متعالی ندانسته و عقل را تنها یک دستگاه منطقی استدلال می‌دانست.

۸۶) هم از عقل به‌عنوان یک وجود نورانی و مجرد آگاه بودند و هم به عقل به‌عنوان قوه تعقل و خردورزی و برهان اهمیت می‌دادند.

۸۷) این توانایی پر تویی از همان عقل است که در وجود هر انسانی قرار دارد.

۸۸) اصل سنخیت

۸۹) آرتمیسیس خدای عفت و خویشترن داری بود و آپولون خدای خورشید و هنر و موسیقی بود.

۹۰)

الف) هیچ مسلمانی کافر نیست. ← هیچ کافری مسلمان نیست.

ب) هر ایرانی وطن‌دوست است. ← بعضی وطن‌دوستان ایرانی‌اند.

پ) بعضی حیوانات گربه نیستند. ← عکس مستوی ندارد.

ت) بعضی سنگ‌ها آهکی هستند. ← بعضی آهکی‌ها سنگ هستند.